

Народна
художниця тканин
та килимів

(до 90 – річчя з дня народження

Олени Француз)

Ярмолинецька центральна районна бібліотека

Красназавчий відділ

Народна художниця тканин та килимів

(до 90-річчя з дня народження Олени Француз)

Ярмолинці, 2015

Народна художниця тканин та килимів: до 90-річчя народної майстрині Олени Француз: інформаційна довідка/ укладач В. Москаленко. – Ярмолинці: центральна районна бібліотека, 2015. – 12с.

Експозиція килимів заслуженого майстра народної творчості УРСР Олени Йосипівни Француз нараховує близько 30 творів, які виявляють цікаву творчу індивідуальність автора. Її роботи завжди відзначалися творчою розробкою традиційних народних узорів, багатим колоритом, побудованим на цікавих співвідношеннях насичених кольорів та оригінальним рельєфним ткацтвом.

Майстриня народної творчості О. Й. Француз (Сидак) народилась 06. 11. 1925 року у с. Березівка

(нині входить до складу смт. Ярмолинці)

Хмельницької області. З

1947 по 1952 рік навчалась

у Київському училищі

прикладного мистецтва. Її

викладачами були С. Колос,

Т. Флору, І. Юхно.

Закінчила училище з

відзнакою і приїхала

працювати на Чернівецький

текстильний комбінат, нині

виробниче бавовняне

об'єднання «Восход». Пропрацювала на Чернівецькому текстильному

комбінаті понад 30 років. Створювала малюнки для декоративних

тканин і килимів масового виробництва Тут вона вступила в 1968

році в члени Спілки художників СРСР, а в 1977 році була удостоєна

почесного звання «Заслужений майстер народної творчості УРСР». За

тридцять років роботи вона створила понад 40 ескізів килимів та

покривал, а 150 – у співпраці. Всі вони були прийняті до

виробництва. Олена Йосипівна творчо працювала, займаючись

ручним тканням килимів гладкої та петельної рахункової техніки. З

1963 року вона бере участь у обласних, республіканських,

всесоюзних, міжнародних художніх виставках та фестивалях

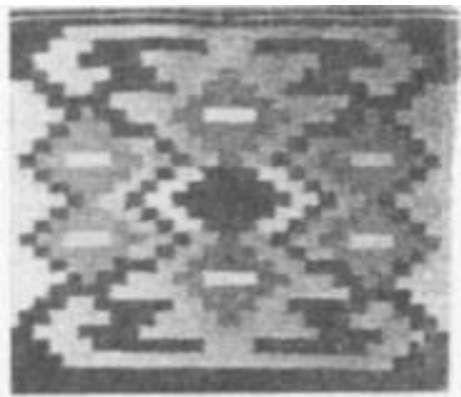
народного мистецтва і виставках ВДНГ УРСР. Виробничі та творчі

роботи художниці відзначені дипломами та грамотами. Серед

нагород — Велика срібна медаль Республіканського фестивалю самодіяльного мистецтва, присвяченого 50-річчю утворення СРСР.

Її твори відрізняють оригінальність виконання та творчий розвиток орнаментальних форм. Самобутні буковинські традиції народно-прикладного мистецтва своєрідно відгукуються у сюжетно-тематичних килимах О. Француз: «Ми ковалі своєї долі»,

О. Й. Француз. Тканина для сумки «Топірці». Вовна, ткацтво. 1973.

«Розквітайте, квіти й доля», «Косарі», «На полонину», «Тарасова верба», «Водограй». Уміло стилізуючи зображення, художниця органічно вписувала його у традиційний орнамент. Разом з тим зберігала своєрідний колорит буковинського килима. Плідно працювала Олена Француз і в творчих пошуках нових орнаментальних мотивів та виразних технічних засобів. Килимові твори О. Француз виконувались своєрідною петельною технікою. Таке

рельєфне ткацтво з невисоким густим ворсом збагачує вироби кольоровою гамою.

Подільська майстриня вже давно перебувала на заслуженому відпочинку, але до цих пір викликають великий інтерес її творчі роботи ручного ткацтва.

Олена Йосипівна померла в 2013 році, полишивши після себе великий спадок творчих напрацювань. По стопам майстрині пішла її дочка, яка творить свої шедеври в Мінську.

15 січня 2010 року у приміщенні Чернівецького художнього музею було відкрито виставку «Розквітайте і квіти, і доля!», присвячену Дню Соборності України. Вона репрезентувала творчість майстрів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва Буковини у різноманітних його проявах. Експозиція складається із 59 робіт, це вироби із дерева, шкіри, вовни, різних видів металу, каміння. Вони репрезентують різні види буковинського декоративно-прикладного мистецтва: ткацтво, художню обробку шкіри, дерева, металу, ювелірне мистецтво.

Ткацтво на виставці представлене роботами двох талановитих майстринь – Давиденко Зої (1925 р. н.) та Француз Олени (1925 р. н.), що зробили вагомий вклад у розвиток ткацтва на Буковині у II пол. XX ст.. Їх діяльність була звернена до вивчення буковинського народного мистецтва, традиційного місцевого килимарства та заклала неабияке підґрунтя для подальшого розвитку художнього ткацтва. Вони звертаються до джерел народної орнаментики і використовують її елементи у власних килимах, тайстрах, доріжках. Їх роботи вирізняються вміло підбраною колірною гамою і використанням не лише гладкого, а й петельного ткацтва особливо у роботах Олени Француз.

Основні твори:

Орнаментальні та тематичні килими:

«Квіти України» (1963 р.), «Тарасова верба» (1964 р.), «Злітайте, голуби» (1965 р.), «Ми ковалі своєї долі» (1969 р.), «На полонину» (1970 р.), «Зелена Буковина» (1971 р.), «Отари» (1972 р.), «Кучерявий» (1973 р.), «Червона калина» (1976 р.), «Чорнобривці» (1985 р.), «Буковина» (1989 р.), «Лілея» (1991 р.).

Доріжки :

«Соняшники» (1972 р.), «Вінок» (1977 р.), «Рибки» (1978 р.), «Ювілейна» (1985 р.).

Орнаменти :

«Черемшина», «Верховина», «Поділля».

Література :

1. Дугаєва І. Олена Француз [буклет] — Чернівці, 1987. — 6 с. : іл.
2. Словник художників України. Відпов. ред. М. Бажан. — Київ, 1973. — С. 240
3. Француз Олена // Митці України: Енциклопедичний довідник. — К., 1991. - С. 608–609.
4. Фурман Б. Яскраві барви таланту // Вперед. — 1990. - 1 лют.
5. Фурман Б. Узори на килимах // Вперед. — 2005. — 15 лип.
6. Фурман Б. Талант — у тканинах // Вперед. — 2010. — 4 черв.
7. Москаленко В. Творчість у килимах і тканинах // Вперед. — 2010. - 3 груд.
8. Таланти Буковини: Олена Француз // Позакласний час. — 2012. - №9-10. — С.128.

Інтернет-ресурс:

<http://www.nshu.org.ua/katalog-cleniv-spilki/castina8/3818>

<http://archive.is/tboyP>

Для нотатків:

Інформаційне видання

Народна художниця тканин та килимів

(до 90-річчя з дня народження О. Француз)

Відповідальна за випуск:

Гриб М.А.- директор ЦБС.

Укладач:

Москаленко В. М. – бібліограф-краєзнавець.

Папір офсетний. Формат 21x14,5. Друк ізографією. Наклад 12 примірників

Підписано до друку: 2015 року. Віддруковано з готового оригіналу – макета

Ярмолинецька ЦБС. Сmt. Ярмолинці пл.. 600-річчя Ярмолинець, 1а

